

Asia C-660/20

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

4.12.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Bundesarbeitsgericht (Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

11.11.2020

Kantaja ja Revision-menettelyn valittaja:

MK

Vastaaja ja Revision-menettelyn vastapuoli:

Lufthansa CityLine GmbH

Pääasian kohde

Osa-aikatyöntekijän oikeus jo maksetun palkan ja korotetun korvauksen (Mehrflugdienststundenvergütung, lisälentotuntikorvaus) välisen erotuksen maksamiseen pro rata temporis -periaatteen mukaisesti

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Unionin oikeuden tulkinta, SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Sovelletaanko kansallisessa säännöksessä osa-aikatyöntekijöihin epäedullisempia työehtoja kuin vastaaviin kokoaikaisiin työntekijöihin direktiivin 97/81/EY liitteessä olevan osa-aikatyötä koskevan puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettussa merkityksessä, jos siinä sallitaan se, että osa-aikatyöntekijöille ja kokoaikaisille työntekijöille maksettava lisäkorvaus sidotaan yhdenmukaisesti saman työtuntimäärän

ylittymiseen, ja mahdollistetaan siten se, että lisäkorvauksen maksamisen perustaksi otetaan kokonaispalkka eikä lisäkorvausta vastaavaa palkan osaa?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Onko kansallinen säännös, jossa mahdollistetaan se, että lisäkorvausta koskevan oikeuden edellytykseksi asetetaan se, että osa-aikatyöntekijöiden ja kokoaikaisten työntekijöiden osalta ylittyy yhdenmukaisesti sama työtuntimäärä, yhteensopiva direktiivin 97/81/EY liitteessä olevan osa-aikatyötä koskevan puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohdan ja 4 lausekkeen 2 kohtaan sisältyvän pro rata temporis -periaatteen kanssa, jos lisäkorvauksella pyritään hyvittämään erityinen työstä aiheutuva rasite?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Euroopan teollisuuden ja työnantajain keskusjärjestön (UNICE), julkisten yritysten Euroopan keskuksen (CEEP) ja Euroopan ammatillisen yhteisjärjestön (EAY) tekemästä osa-aikatyötä koskevasta puitesopimuksesta 15.12.1997 annetun neuvoston direktiivin 97/81/EY (EYVL 1998, L 14, s. 9) liitteessä oleva osa-aikatyötä koskeva puitesopimus (jäljempänä puitesopimus), 3 lausekkeen 2 kohta ja 4 lausekkeen 1–3 kohta

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Siviililaki (Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä BGB), 134 §

Osa-aikatyöstä ja määräaikaisista työsopimuksista annettu laki (Gesetz über Teilzeitarbeit und befristete Arbeitsverträge (Teilzeit- und Befristungsgesetz), jäljempänä TzBfG), erityisesti sen 2 §:n 1 momentin kolmas virke ja 4 §:n 1 momentti

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Asianosaiset ovat eri mieltä siitä, onko Revision-menettelyn valittajalla osa-aikatyöntekijänä oikeus korotettuun korvaukseen – niin sanottuun lisälentotuntikorvaukseen (Mehrflugdienststundenvergütung).
- 2 Revision-menettelyn vastapuoli on Saksan oikeuden mukaan perustettu osakeyhtiö. Se on lentoliikennettä harjoittava yhtiö, joka operoi lyhyen ja pitkän matkan lentoja. Revision-menettelyn valittaja on työskennellyt vuodesta 2001 lähtien Revision-menettelyn vastapuolen palveluksessa lentokapteenina ja perämiehenä.
- 3 Vuodesta 2010 lähtien Revision-menettelyn valittaja on työskennellyt osa-aikaisesti siten, että hänen työaikansa on 90 prosenttia kokonaistyöajasta. Revision-menettelyn valittaja työskentelee yrityskohtaisen työehtosopimuksen

perusteella kokoaikaisen työntekijän tapaan niin, ettei suoritettavia lentotunteja vähennetä. Hän saa kuitenkin lisäksi 37 vapaapäivää vuodessa. Revision-menettelyn valittajan peruspalkkaa, lisät mukaan luettuina, on alennettu 10 prosenttia.

- 4 Revision-menettelyn vastapuolen ohjaamomiehistön työsuhteeseen sovellettavien työehtosopimusten mukaan lentotyöjakso on osa työaika, josta peruspalkka maksetaan. Työntekijä saa peruspalkan lisäksi maksettavan lisälentotuntikorvauksen, jos hänelle kertyy tietty määrä lentotunteja kuukaudessa ja jos hän on siten ylittänyt korotetun korvauksen rajan ("astunut kynnyksen yli"). Tältä osin työehtosopimusmääräyksissä määrätään kolmesta asteittain nousevasta tuntikorvauksesta, jotka ovat peruspalkan perusteella laskettavaa tuntipalkkaa korkeampia. Niitä on käytettävä korvauksen laskemiseen, jos työntekijä on lentänyt lyhyen matkan lentoja 106, 121 ja 136 lentotuntia kuukaudessa ja siten ylittänyt niin sanotut kynnyksarvot. Pitkän matkan lennoilla kertyviin lentotunteihin sovelletaan alhaisempia kynnyksarvoja, jotka ovat 93, 106 ja 120 lentotuntia kuukaudessa. Työehtosopimuksissa ei määrätä, että näitä rajoja on alennettava osa-aikatyöntekijöiden osalta heidän osa-aikaista työaikaansa vastaavalla tavalla.
- 5 Voidakseen määrittää Revision-menettelyn valittajan kuukausittaisen lisälentotuntikorvauksen Revision-menettelyn vastapuoli laskee yksilöllisen kynnyksarvon, jossa otetaan huomioon Revision-menettelyn valittajan tekemä osa-aikatyö. Lentotunneista, joita Revision-menettelyn valittajalle kertyy yksilöllisen kynnyksarvonsa lisäksi, Revision-menettelyn valittaja saa peruspalkan perusteella määritetyn tuntipalkan. Hän saa korotetun korvauksen vasta, kun hänen lentotuntimääränsä ylittää kokoaikaiseen työntekijään sovellettavat kynnyksarvot.
- 6 Kanteessaan Revision-menettelyn valittaja vaatii Revision-menettelyn vastapuolta maksamaan hänelle jo maksetun korvauksen ja hänen tekemäänsä osa-aikatyötä vastaavasti – pro rata temporis -periaatteen mukaisesti – alennettujen kynnyksarvojen perusteella maksettavan korotetun lisälentotuntikorvauksen erotuksen.
- 7 Arbeitsgericht hyväksyi kanteen, jonka Landesarbeitsgericht puolestaan hylkäsi. Revision-valituksellaan, johon Landesarbeitsgericht on antanut luvan, Revision-menettelyn valittaja vaatii edelleen, että Revision-menettelyn vastapuoli määrätään maksamaan hänelle kyseiset korvausten väliset erotukset.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteista

Unionin tuomioistuimen ratkaisun tarpeellisuus

- 8 Revision-menettelyn valittajan vaatima oikeus lisäkorvaukseen ei ilmene sovellettavista työehtosopimusmääräyksistä. Niissä määrätään korotetun korvauksen maksamisesta lisälentotuntikorvauksen muodossa vasta, kun

kokoaikaisiin työntekijöihin ja osa-aikatyöntekijöihin yhdenmukaisesti sovellettavat kynnysarvot ylittyvät. Tämä oikeus on kuitenkin olemassa, jos lisälentotuntikorvausta koskevat työehtosopimusmääräykset ovat ristiriidassa TzBfG:n 4 §:n 1 momentin kanssa. Kyseisessä säännöksessä säädetään, että ”osa-aikaista työntekijää ei saa työn osa-aikaisuuden perusteella kohdella epäedullisemmin kuin vastaavaa kokoaikaista työntekijää, ellei tähän ole perusteltua syytä. Osa-aikaisen työntekijän on saatava palkka tai muu jakokelpoinen rahanarvoinen vastike, joka vastaa vähintään hänen työssäoloaikansa osuutta vastaavan kokoaikaisen työntekijän työssäoloajasta.” Siten TzBfG:n 4 §:n 1 momenttia rikotaan, jos osa-aikatyöntekijöihin ja kokoaikaisiin työntekijöihin yhdenmukaisesti sovellettavat kynnysarvot merkitsevät osa-aikatyöntekijöiden epäedullisempaa kohtelua, jolle ei voida esittää perusteltua syytä. Tällaisesta rikkomisesta seuraisi, että syrjivä työehtosopimusmääräys olisi BGB:n 134 §:n – jonka mukaan oikeustoimi, jolla rikotaan lakisääteistä kieltoa, on mitätön – nojalla mitätön. Aiemmin tapahtunut syrjintä voitaisiin poistaa yksinomaan ”ylöspäin suuntautuvalla mukauttamisella”, koska työntekijän kannalta edullinen järjestelmä on ainoa pätevä viitejärjestelmä (ks. tuomio 14.3.2018, Stollwitzer, C-482/16, EU:C:2018:180, 30 kohta ja tuomio 28.1.2015, Starjakob, C-417/13, EU:C:2015:38, 46 kohta ja sitä seuraava kohta). ”Alaspäin suuntautuva mukauttaminen” ei tule kyseeseen. Revision-menettelyn valittajan mukaan hänelle on maksettava häneltä perusteettomasti evätty lisälentotuntikorvaus, joka vastaa hänen työssäoloaikansa osuutta vastaavan kokoaikaisen työntekijän työssäoloajasta.

- 9 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on siten aluksi tutkittava, johtavatko lisälentotuntikorvausta koskevat työehtosopimusmääräykset siihen, että osa-aikatyöntekijöitä kohdellaan epäedullisemmin kuin vastaavia kokoaikaisia työntekijöitä TzBfG:n 4 §:n 1 momentissa tarkoitetussa merkityksessä.
- 10 Jos kyseessä on TzBfG:n 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu epäedullisempi kohtelu palkan osalta, on seuraavaksi tutkittava, onko tällainen erilainen kohtelu oikeutettu perustelluista syistä, jotka mahdollistavat pro rata temporis -periaatteesta poikkeamisen.
- 11 Koska TzBfG:n 4 §:n 1 momentilla pantiin kansallisessa oikeudessa täytäntöön puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 ja 2 kohta, TzBfG:n 4 §:n 1 momentin tulkinnassa on otettava huomioon unionin oikeudesta annettu unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö. Tämä pätee myös siihen, että arvioitavat määräykset sisältyvät työehtosopimukseen. Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 28 artiklassa taattua oikeutta neuvotella työehtosopimuksia on käytettävä unionin oikeuden soveltamisalalla unionin oikeuden mukaisesti. Silloin, kun kansalliset työmarkkinaosapuolet toteuttavat toimenpiteitä, jotka kuuluvat työmarkkinaosapuolten unionin tasolla tekemän puitesopimuksen soveltamisalaan, niiden on noudatettava tätä puitesopimusta (tuomio 19.9.2018, Bedi, C-312/17, EU:C:2018:734, 69 kohta ja sitä seuraava kohta).

Ensimmäinen ennakoratkaisukysymys

- 12 Ensimmäinen ennakoratkaisukysymys koskee puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohdan tulkintaa sen kannalta, millä menetelmällä on selvitettävä, johtaako kansallinen säännös epäedullisempien työehtojen soveltamiseen osa-aikatyöntekijöihin puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettussa merkityksessä palkan osalta.
- 13 TzBfG:n 4 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan osa-aikatyöntekijää ei saa työn osa-aikaisuuden perusteella kohdella epäedullisemmin kuin vastaavaa kokoaikaista työntekijää, ellei tähän ole perusteltua syytä. Saman 1 momentin toisen virkkeen mukaan osa-aikaisen työntekijän on saatava palkka tai muu jakokelpoinen rahanarvoinen vastike, joka vastaa vähintään hänen työssäoloaikansa osuutta vastaavan kokoaikaisen työntekijän työssäoloajasta. Myös työehtosopimusmääräysten on oltava yhteensopivia TzBfG:n 4 §:n kanssa. Osa-aikatyöntekijöitä kohdellaan työn osa-aikaisuuden perusteella epäyhdenvertaisesti, jos työajan kesto muodostaa perusteen, johon eriyttäminen erilaisten työehtojen osalta perustuu.
- 14 Revision-menettelyn valittaja on osa-aikaisena lentäjänä rinnastettavissa kokoaikaisesti työskenteleviin lentäjiin. TzBfG:n 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun viiteryhmän muodostavat Revision-menettelyn valittajan osalta lentäjät, jotka työskentelevät kokoaikaisesti työehtosopimuksissa tarkoitettulla tavalla.
- 15 TzBfG:n 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuja vastaavia kokoaikaisia työntekijöitä ovat TzBfG:n 2 §:n 1 momentin kolmannen virkkeen mukaan työntekijät, ”joilla on samantyyppinen työsuhde ja jotka tekevät samaa tai samankaltaista työtä”. Myös puitesopimuksen 3 lausekkeen 2 kohdassa mainituissa perusteissa, joissa määritellään ”vastaava kokoaikainen työntekijä”, otetaan huomioon kyseisten henkilöiden toiminnan sisältö (tuomio 1.3.2012, O’Brien, C- 393/10, EU:C:2012:110, 61 kohta; ks. myös tuomio 28.2.2013, Kenny ym., C-427/11, EU:C:2013:122, 27 kohta). Työehtosopimusmääräyksissä maksettava lisälentotuntikorvaus on riippuvainen pelkästään siitä, suoritetaanko kyseistä työtä tietty tuntimäärä. Kaikki työntekijät, jotka kuuluvat ohjaamomiehistöön ja joille kertyy lentotunteja, kuuluvat samalla tavalla työehtosopimusmääräysten piiriin. He tekevät vastaavaa työtä. Heidän työehtonsa eroavat – kuten Revision-menettelyn valittajan tapauksessa – ainoastaan siinä, että osa-aikatyöntekijöiden työaika on lyhyempi, koska se saavat ylimääräisiä vapaapäiviä.
- 16 Revision-valituksen ratkaisemisen kannalta merkityksellistä on se, kohdellaanko osa-aikaisesti työskentelevää Revision-menettelyn valittajaa lisälentotuntikorvauksen osalta epäedullisemmin kuin kokoaikaisesti työskenteleviä lentäjiä. Tältä osin on ratkaisevaa, miten puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohtaa on tulkittava, eli konkreettisesti se, millä menetelmällä on tutkittava, kohdellaanko osa-aikatyöntekijöitä epäyhdenvertaisesti palkan osalta.

- 17 Esille tuleva kysymys edellyttää unionin tuomioistuimen esittämää selvennystä. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on tosin tähän saakka katsonut, että sitä koskeva oikeuskysymys, mitä menetelmää on sovellettava sen tutkimiseen, kohdellaanko osa-aikatyöntekijöitä palkan osalta epäedullisemmin, on ratkaistu viimeistään 6.12.2007 annetussa tuomiossa Voß (C-300/06, EU:C:2007:757). Koska saksalaisten työtuomioistuinten oikeuskäytännössä ja oikeuskirjallisuudessa on kuitenkin esitetty epäilyjä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen käyttämästä menetelmästä, jossa tarkastellaan yksittäisiä palkan osia, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin ei voi enää katsoa, ettei siitä ole vähäisintäkään perusteltua epäilystä.
- 18 Jos epäyhdenvertaisen kohtelun tutkimisessa on otettava lähtökohdaksi kokonaispalkka, kuten yhteisöjen tuomioistuin on tehnyt 15.12.1994 antamassaan tuomiossa Helmig ym. (C-399/92, C-409/92, C-425/92, C-34/93, C-50/93 ja C-78/93, EU:C:1994:415, 26 kohta ja sitä seuraavat kohdat), osa-aikatyöntekijöihin ei sovelleta epäedullisempia työehtoja. Osa- ja kokoaikaisesti työskentelevät lentäjät saavat silloin saman korvauksen työajasta, joka ylittää osa-aikatyöntekijöiden yksilölliset kynnsarvot. Siinä tapauksessa Revision-valitus olisi hylättävä.
- 19 Jos sitä vastoin palkan osia on tarkasteltava erikseen, kuten yhteisöjen tuomioistuin on tehnyt 6.12.2007 antamassaan tuomiossa Voß (C-300/06, EU:C:2007:757) ja 27.5.2004 antamassaan tuomiossa Elsner-Lakeberg (C-285/02, EU:C:2004:320), kyse on katsottava olevan epäyhdenvertainen kohtelu, joka seuraa siitä, että osa-aikaiset lentäjät saavat korotetun korvauksen vasta, kun heille on kertynyt yksilöllisen, työn osa-aikaisuuden perusteella alennetun ensimmäisen kynnsarvon ja kiinteiden kynnsarvojen välissä lentotunteja, joista heille ei makseta korotettua korvausta. Jos lisälentotuntikorvauksesta muodostuvaa palkan osaa tarkastellaan erikseen, osa-aikatyöntekijä ei saa korkeampaa palkkaa lisälentotuntikorvauksen muodossa ensimmäiseltä tunnilta, jolla yksilöllinen ensimmäinen kynnsarvo ylittyy, vaan vasta sitten, kun kokoaikaisiin työntekijöihin sovellettava kynnsarvo ylittyy. Tämä pätee vastaavasti kynnsarvojen toiseen ja kolmanteen portaaseen. Osa-aikatyöntekijöiden tapauksessa kynnyistä, josta alkaen oikeus korvaukseen syntyy, ei alenneta suhteessa heidän yksilölliseen työaikaansa. Osa-aikatyöntekijöille aiheutuu tästä haitallisia vaikutuksia suorituksen ja vastikkeen väliseen suhteeseen, ja heitä kohdellaan siten suoraan epäyhdenvertaisesti. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen olisi siinä tapauksessa tutkittava, onko erilaiselle kohtelulle perusteltu syy. Tätä seikkaa koskee toinen ennakkoratkaisukysymys.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

- 20 Toinen ennakkoratkaisukysymys koskee puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 ja 2 kohdan tulkintaa niiden perusteltujen syiden osalta, jotka oikeuttavat epäedullisempien työehtojen soveltamisen osa-aikatyöntekijöihin ja pro rata temporis -periaatteesta poikkeamisen.

- 21 Jos osa-aikatyöntekijöihin sovelletaan epäedullisempia työehtoja palkan osalta lisälentotuntikorvausta koskevien työehtosopimusmääräysten vuoksi, ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on tutkittava, voidaanko epäyhdenvertainen kohtelu oikeuttaa TzBfG:n 4 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetulla perustellulla syyllä. Tässä yhteydessä on tutkittava, edellyttääkö TzBfG:n 4 §:n 1 momentin toisen virkkeen mukainen pro rata temporis -periaate, että työehtosopimusmääräysten mukaisesti koko- ja osa-aikaisiin työntekijöihin samalla tavalla sovellettavia kynnsarjoja alennetaan työn osa-aikaisuuden perusteella, vai mahdollistaako etuuden tarkoitus tästä periaatteesta poikkeamisen.
- 22 TzBfG:n 4 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä ei säädetä – puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohtaa vastaavalla tavalla – ehdottomasta epäedullista kohtelua koskevasta kiellosta. Kyseisellä säännöksellä konkretisoidaan TzBfG:n 4 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädettyä yleistä syrjintäkieltoa palkan tai muun jakokelpoisen rahanarvoisen vastikkeen osalta. TzBfG:n 4 §:n 1 momentissa kielletään pro rata temporis -periaatteesta poikkeaminen osa-aikatyöntekijän kustannuksella silloin, kun siihen ei ole perusteltua syytä. Pelkästään erilainen työmäärä ei kuitenkaan oikeuta koko- ja osa-aikaisten työntekijöiden erilaista kohtelua. Oikeuttamisperusteiden on oltava toisenlaisia. Sen arvioimisen, onko erilainen kohtelu asiallisesti perusteltua, on perustuttava suorituksen tarkoitukseen. Osa-aikatyöntekijöiden erilainen kohtelu voi olla oikeutettua vain, jos sen peruste on johdettavissa suorituksen tarkoituksen ja osa-aikatyön laajuuden välisestä suhteesta.
- 23 Lisälentotuntikorvausta koskevien työehtosopimusmääräysten tarkoituksena on hyvittää erityinen työstä aiheutuva rasite eikä, kuten Revision-menettelyn valittaja väittää, kompensoida vapaa-ajan menetystä. Työehtosopimusmääräysten tulkinta osoittaa tämän.
- 24 Siten on aluksi todettava, että lisälentotuntikorvausta maksetaan ainoastaan tietystä työstä. Sitä maksetaan pelkästään työehtosopimusmääräyksissä tarkoitetuista lentotunneista, kun niitä kertyy tietty määrä. Jos työmarkkinaosapuolten tarkoituksena olisi ollut kompensoida vapaa-ajan menetystä, niiden olisi pitänyt ottaa käyttöön ajallinen enimmäismäärä kaikkien niiden toimintojen osalta, jotka työehtosopimusten mukaan luetaan työajaksi. Suojattuun vapaa-aikaan puututaan nimittäin konkreettisesti tehdystä työstä riippumatta. Lisäksi on todettava, että kun otetaan huomioon, että työehdoissa työntekijöiltä edellytetään suurta ajallista joustoa, työntekijöiden on lähdeävä siitä, että työnantaja voi käyttää heidän työpanostaan siinä määrin kuin se on työlainsäädännön mukaan sallittua. Tästä syystä on todennäköistä, että tähän työpanokseen liittyvää puuttumista henkilökohtaiseen vapaa-aikaan on tarkoitus hyvittää jo peruspalkalla. Sitä, että tarkoituksena on hyvittää työstä aiheutuvaa rasitetta, puoltaa myös työvuorojen laatimista koskeva työehtosopimusmääräys, jossa edellytetään tasaista rasitetta. Kyseisen määräyksen mukaan työvuoroja laadittaessa työntekijät on nimittäin sijoitettava ja jaettava siten, että taataan kaikkien työntekijöiden mahdollisimman ”tasainen rasite”.

- 25 Revision-valituksen ratkaisemisen kannalta on merkityksellistä se, voiko työehtosopimuksissa asetettu tavoite sinänsä oikeuttaa epäedullisempien työehtojen soveltamisen osa-aikatyöntekijöihin ja pro rata temporis -periaatteesta poikkeamisen. Tältä osin on kyse siitä, miten puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 ja 2 kohtaa on tulkittava, ja konkreettisesti siitä, onko työehtosopimusmääräysten tarkoitus hyvittää erityinen työstä aiheutuva rasite yleisesti omiaan oikeuttamaan osa-aikatyöntekijöiden epäyhdenvertaisen kohtelun.
- 26 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemyksen mukaan jää avoimeksi, voiko työehtosopimusmääräyksen tarkoitus hyvittää työstä aiheutuva rasite oikeuttaa epäedullisempien työehtojen soveltamisen osa-aikatyöntekijöihin. Vaikuttaa siltä, ettei oikeustila ole lähtökohtaisesti selvä – ”acte clair” – ja ettei sitä ole selvennetty unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä siten, ettei se jätä sijaa vähäisellekään perustellulle epäilylle – ”acte éclairé”.
- 27 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin päätelee unionin tuomioistuimen tähänastisesta oikeuskäytännöstä, että puitesopimuksen 4 lausekkeen 1 kohdassa tarkoitettuna epäyhdenvertaisen kohtelun oikeuttamiseksi kyseeseen tulevat ainoastaan asialliset syyt. Tämä käsite on ymmärrettävä siten, että kyseinen erilainen kohtelu vastaa todellista tarvetta, että sillä voidaan saavuttaa asetettu tavoite ja että se on tätä varten tarpeellinen (tuomio 1.3.2012, O’Brien, C- 393/10, EU:C:2012:110, 64 kohta).
- 28 Tätä oikeuskysymystä ei voida ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen käsityksen mukaan pitää selvitettyinä, koska unionin tuomioistuin on toistuvasti viitannut siihen, että on kansallisen tuomioistuimen tehtävä arvioida, onko erilainen kohtelu perusteltua asiallisista syistä (tuomio 1.3.2012, O’Brien, C- 393/10, EU:C:2012:110, 67 kohta; tuomio 6.12.2007, Voß, C-300/06, EU:C:2007:757, 43 kohta ja tuomio 27.5.2004, Elsner-Lakeberg, C-285/02, EU:C:2004:320, 18 kohta). Tässä yhteydessä kyse oli nimittäin sen arvioimisesta, esitettiinkö konkreettisesti tapauksessa ylipäätään jokin oikeuttamisperuste ja oliko mainittu peruste oikeutettavuuden arvioinnissa sovellettavien edellytysten mukainen. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemyksen mukaan unionin tuomioistuimen viittaukset eivät koskeneet sitä, soveltuvatko tosiseikat sinänsä oikeuttamaan osa-aikatyöntekijöiden epäyhdenvertaisen kohtelun. Unionin tuomioistuin on jo huomauttanut, että tietyllä syillä – talousarvioon liittyvillä näkökohdilla – ei voida perustella tällaista kohtelua (tuomio 1.3.2012, O’Brien, C- 393/10, EU:C:2012:110, 66 kohta).
- 29 Jos työstä aiheutuvan rasitteen hyvittämistä ei voida käyttää syynä epäedullisempien työehtojen osa-aikatyöntekijöihin soveltamisen oikeuttamiseksi, Revision-valitus olisi hyväksyttävä.
- 30 Jos työstä aiheutuvan rasitteen hyvittäminen sinänsä on syy, jolla voidaan oikeuttaa osa-aikatyöntekijöiden erilainen kohtelu, ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on tutkittava, vastaako rasitteen hyvittämiseksi maksettavan korvauksen konkreettinen muoto valittuine rajoineen yhtiön todellista tarvetta.

voidaanko sillä saavuttaa tämä tavoite ja että onko se tätä varten tarpeellinen. Jos näin on, Revision-valitus olisi hylättävä.

TYÖASIAKIRJA